

טעמא דאורייתא

גליון שבועי מבית אליה תמימה

פרשת שמיני - גליון 36

טעם ספירת העומר

נצטוינו (ויקרא כ"ג ט"ו - ט"ז) לספור מפסח שבע שבועות עד יום החמישים ולקבוע אותו לחג השבועות. והטעם כתב הרמב"ן (עה"ת) כי בפסח מקריבים את קרבן העומר ומביאים אותו מן השעורים שהם מאכל בהמה, וכדי להורות שאין זה עיקר רצונו להקריב מנחה פשוטה כזו אלא שהעומר הגיע בזמן שלא בשל כל התבואה ורק השעורים הבשילו ראשונות ולכך הביאו את המנחה מן השעורים, לכן סופרים שבע שבתות כדי להורות ששני הלחם הוא המשך לקרבן העומר, וכדי לרמוז כי בעת תשלום הבישול נשלים את קרבן העומר ונביא קרבן הודאה מחיטים כראוי שהוא מאכל אדם.

טעם נוסף, כי רוצים לזכור בזה את ההתחייבות שלנו לשמור מצוותיו שבשביל זה יצאנו ממצרים שהשיל"ת פדאנו מלהיות עבדי פרעה כדי שנשמר מצוותיו, ולכך מונים מיציאת מצרים עד חג השבועות כדי לזכור ששניהם ענין אחד שתכלית היציאה היתה כדי לקבל את התורה.

טעם נוסף נראה, כי כשישראל יצאו ממצרים היו משתוקקים לקבל את התורה והיו מונים הימים אימתי יבוא זה היום, וגם היו מכינים עצמם לקראת היום הגדול ובכל יום היו נכנסים בשער אחד ממ"ט שערי קדושה (כמבואר בז"ח שמות ל"ט א'), ויש בזמן הספירה מ"ט ימים כנגד מ"ט שערי קדושה שנכנסו ישראל באותם ימים, וזכר לזה נצטוו לדורות למנות הימים כדי להשתוקק ולכסוף למתן התורה, וכדי להכין עצמנו לחג השבועות שבו מתחדש השפעה שהיה באותם הימים.

טעם נוסף כתב האבודרהם מפני שכל אחד מישראל היה עסוק בקציר שלו והיו מפוזרים כל אחד בגרנו, ציווה הכתוב למנות כדי שלא ישכחו זמן עליתם לרגל.

ובמדרש (בראשית רבה פכ"ב ד') אמרו כי מאן דאמר בניסן נברא עולם עשה הבל קיים מן הפסח ועד העצרת, ובעצרת הביאו קין והבל קרבנותם ונעשה הריב ביניהם עד שעמד קין על הבל אחיו והרגו, ובהה ביארו הלשון (בראשית ד' ג') 'יהי מקץ ימים ויבא קין מפרי האדמה וגו', מהו מקץ ימים אלא שעברה תקופת ניסן. והנה בספר צרור המור דייק הפסוק (בראשית ד' ד') 'והבל הביא גם הוא מבכרות צאנו ומחלבהן', מהו 'גם הוא', אלא הכוונה שרימז לנו הכתוב שהבל לא נתעורר מעצמו להביא קרבן לה' ורק אחר שראה כי קין הביא מפרי האדמה אזי נתעורר 'גם הוא' והביא קרבן לה'. ונראה לפי זה כי טעם הספירה הוא בכדי לתקן חטא הבל שלא נתעורר מעצמו להביא קרבן לה', ויבואר לפי דברי הרמב"ן (הנ"ל) כי עיקר הספירה הוא כדי לרמוז כי השלמת קרבן העומר הוא בקרבן שני הלחם, והעניין כי בפסח הקריבו עומר מן השעורים ובשבועות מקריבים מן החיטים והמנין הוא להורות שזה שהבאנו מן השעורים אין זה אלא מפני שעדיין לא בשלו החיטים, ויבואר דבזה מתקנים חטא הבל שנתאחר ונתעצל בקרבן השתי הלחם ובהה אנו מזדרזים להביא הקרבן וסופרים לו כדי להורות שאין אנו מתאחרים בקרבנות היום. עוד אפשר לפי דברי המדרש הנ"ל שזה יהיה טעם נוסף למצוות ספירת העומר כדי להשתוקק ולהזכר בימיו של צדיק.

בפתח הגליון

דברי נבואה נתנו להדרש בקל וחומר ובטעמא דמילתא

בסנהדרין פ"ט א' מבואר דדברי נבואה נחשבים לדברי תורה וניתנים להידרש בקל וחומר.

והנה בפרשתו (פ"י מפסוק ט"ז והילך) מבואר ששרפו את שער מוספי ראש חודש, ומשה תמה על שריפתו, אחר שציוה משה מפי הגבורה לאכלו. ואהרן ענה לו שיש לחלק בין קדשי שעה לקדשי דורות, דמכיון שהוא אונן כל ציווי השי"ת לאכול את הקדשים היה רק בקדשי שעה ולא בקדשי דורות.

ולכאורה הדבר פלא דאף שיש לאהרן חילוק הגון בזה, מ"מ מי יבוא לערער אחר ציווי המלך, ואף שהציווי היה על מצב רגיל ולא בשעה שהם אוננים, מ"מ האידן עשה דבר הזה מסברא, להתנהג על דעת עצמו שלא כפי שנצטוו בפירוש.

אולם להנ"ל דדברי נבואה נתנו להידרש בק"ו, יש לומר, דהנה בובחים ק"א א' מבואר דדרש אהרן ק"ו, יעו"ש, ובהה א"ש היטב, היאך התנהג מסברא ע"פ שלא ע"פ מה שנצטווה, ועפ"י שרף את השעיר. [ועפ"י דהמהרש"א שם בסנהדרין י"ל דגם שומעי הנבואה יכולים דרוש בק"ו, ולא רק לנביא עצמו].

[**ובפירוש** הרא"ש (פסוק י"ט) כתב על דברי רש"י שמושה הודה לא בוש לומר לא שמעתי, וביאר הרא"ש על זה ששמע פירוש הדבר שמושה הודה ולא בוש לומר לא שמעתי אלא אמר שמעתי ושכחתי ונתדע לך שכן הוא, שאם לא כן היה למושה לומר עמוד ואשמעה מה ידבר, שכך היה דרכו מתוך ענותנותו בכל דבר שהיה מסופק לו או שלא שמע מעולם לומר אלא נא ואמלך בגבורה, אלא ודאי מיד שהזכיר לו אהרן החילוק נזכר משמועו שלמד מפי הגבורה. ומבואר בדברי הרא"ש דלולי ענותנותו של משה היה יכול להכריע הדבר מעצמו ע"פ סברא, והביאור כנ"ל דמכיון דדברי נבואה נתנו להדרש בק"ו היה שורף השעיר מעצמו].

ונראה דהא דדברי נבואה נתנו להדרש, היינו לאו דווקא בקל וחומר אלא בכל אופני הדרשה השייכים בזה. ונראה דה"ה דדברי נבואה נדרשים ע"פ טעמא דמילתא, למאן דדריש טעמא דקרא. [וכבר נתבאר דלר' שמעון דדריש טעמא דקרא הרי זו מהלך של דרשה ככל י"ג מידות שנדרשת בהם התורה, לדרוש בהם את התורה].

ובזה יתבאר דברי רש"י דבלוחות שניות קודם שעלה להר נצטווה משה מפי הגבורה (דברים י"א) פסל לך שני לוחות אבנים כראשונים ועלה אלי ההרה ועשית לך ארון עץ.

וכתב רש"י שם (ממדרש תנחומא) ואמר לי פסל לך ואחר כך ועשית ארון, ואני עשיתי ארון תחילה, שכשאבוא והלוחות בידי היכן אתנם.

וצריך ביאור דאין הכי נמי שצריך מקום להניח הלוחות כשירד מן ההר, אך מכל מקום כיון שזהו הסדר שנצטווה משה פסל לך ואחר כך ועשית ארון האידן היה ביכולתו לשנות הסדר מדעתו מסברא.

[**ועיין** שם בגור אריה ובחידושי הגר"י שם שביארו מדוע אמר הקב"ה בסדר הזה קודם לפסול לוחות ואחר כך לעשות ארון ומשה שינה יעו"ש, ואכתי צריך ביאור אידן היה יכול לשנות הסדר].

ולזה"ל יש ליישב ולומר דכיון דידע משה טעם עשיית הארון שהם לתועלת עשיית הלוחות אם כן ידע דבעומק העניין אין טעם העשייה לפי סדר הציווי שנצטווה, ולהכי שפיר יכול היה משה לשנות הסדר, ודו"ק. (ולדברי הגר"י יש להוסיף ולומר דכיון דידע משה דהסדר נאמר לצורך ענין מסוים, אם כן כיון שכבר נאמר הסדר תו אין צריך לקיימו בפועל עיין שם ודו"ק).

[**ולדברי** הרא"ש שהבאנו למעלה יש לעיין קצת שהיה על משה ליטול על זה רשות מפי הגבורה].

ויש להרחיב עוד בזה. בהה דשינה משה סדר הציווי דעשיית הכלים והמשכן. וכן במה ששבר הלוחות אף שנצטווה לכאורה לתתם לישראל ושם מבואר נמי שדרש אהרן קל וחומר, ובתוס' כתבו דאינו קל וחומר גמור, וכן שם היה הקל וחומר לבטל הציווי עצמו, ועיין בשו"ת באר משה חלק ג' סימן ט', ואין כאן מקום להאריך.

בענין חודש ניסן

זה החודש הוא כנגד שבט יהודה שהעניין המכוון נגדו הוא שיחה שנאמר 'הפעם אודה את ה', והעניין כי שבט יהודה נקרא כן על שם ההודיה להשי"ת ולכן הוא תפס בפלח ההודיה, ומזרעו יצא דוד שתפס בזה הפלח, ולכן העניין המכוון נגדו הוא שיחה, וטעם שחודש ניסן הוא כנגד עניין השיחה נראה כי בחודש זה מודים להשי"ת על הניסים שעשה לנו ביציאת מצרים ולכן הוא כנגד שבט יהודה שתפס בזה הפלח. והנה נחלקו רבותינו [ר"ה י"א א'] אימתי עתידים להגאל, ונראה כי אלו ואלו דברי אלוקים חיים כי בחודש תשרי יבוא משיח בן יוסף שעתידי לצאת מאפרים המכוון כנגד חודש תשרי, ובחודש ניסן יבוא משיח בן דוד שמגיע משבט יהודה המכוון כנגד חודש ניסן.

זה החודש נברא באות ה', והטעם שאות ה"א היא פועל הפה, ונראה עוד כי האות ה"א היא האות הראשונה במילה הודיה, עוד כי ידוע שעיקר הלשון 'הא' הוא מלשון הזמנה והכנה וכמו שכתוב [בראשית מ"ז כ"ג] 'הא לכם זרע', והוא רומז לפלח ההודיה שעל ידיה השכינה מכינה עצמה ומזמנת עצמה להתייחד עם הקדוש ברוך הוא.

ביאורים על הפרשה

ישורון ויבעט', עוד שהבהמה המעלת גרה אינה גוזלת משדות אחרים בלכתה בדרך שעסוקה בעיקר האכילה של קודם לכן, ולכן לא נשרש בה ממין הגזילה ואין מעורב בה העניין האסור.

ובזה"ק (בראשית כ' ב') אמרו כי ד' קליפות הם, רוח סערה, ענן גדול, אש מתלקחת ונגה, והנה הג' קליפות רוח סערה ענן גדול ואש מתלקחת הם אינם שייכים לקדושה כל עיקר ורחוקים הימנה, ואמנם קליפת נגה היא קליפה הנכפפת לקדושה, והנה נפשות ישראל ונפשות הבהמות הטהורות נעשו מקליפת נגה שנכפפת לקדושה, ולכן הם טהורים כי מקור שלהם טהור בהיות זה הקליפה קרובה אל הקדושה, אבל נפשות אומות העולם ונפשות כל שאר המינים הטמאים נעשו מג' קליפות הטמאות, ולכן הם טמאים כי הם רחוקים מן הקדושה ואינם נכפפים אליה. ובזה יש ליתן טעם לאיסור אכילת דגים ועופות טמאים ולאיסור אכילת שקצים ורמשים כי הם מהקליפות הטמאות שאינם שייכות לקדושה.

את זה תאכלו מכל אשר במים כל אשר לו סנפיר וקשקשת במים וגו' וכל אשר אין לו סנפיר וקשקשת וגו' שקץ הם לכם. (י"א ט' - י')

טעם המצוה יש לבאר על פי מאמר הזוה"ק (בראשית כ' ב') הנזכר לעיל. ועל דרך הפשט נראה כי הסנפיר והקשקשת הם עוזרים לדג לשחות במים, והטעם שיש דגים שאינם צריכים לזה הוא מפני שכוחם רב לשחות במים ואינם צריכים לעזרה, ולכן דגים אלו לא הוכשרו לאכילה כי הם בעלי כוח הזרוע ולא רצתה תורה שנאכל מהם כדי שלא נתאחד עם עניינם ונהיה בעלי כוח זרוע כמותם, והטעם בכל זה כי ריבוי הכוח העצמי מביא לשכחת הקב"ה. והרדב"ז (מצודת דוד מצוה קפ"ה) כתב עוד בטעם הקשקשת כי הקשקשת היא כמו לבוש המורה על צניעות אותם הדגים ולכן הם נכשרו.

ונוכל לומר עוד בטעם הסנפיר כי מי שיש לו סנפיר ישכון בעליון המים ויאכל מהדגים הנמצאים שם, ואמנם מי שאין לו סנפיר ישכון בקרקעית הים ויאכל את שרצי המים המאוסים השוכנים בעיקר בקרקעית הים, ורצתה תורה להרחיק את ישראל מאותם שרצי המים המצויים בדגים שאין בהם סנפיר ולכן אסרה תורה לאכול מהם כדי שלא נבוא לאכול את אותם שרצי המים שמצויים בדגים הללו, גם רצתה תורה שלא נאכל מאותם הדגים שעיקר מזונם הוא שרצי המים כדי להרחיקנו מטומאתם.

ואת אלה תשקצו מן העוף לא יאכלו וגו'. (י"א י"ג).

טעם המצוה יש לבאר על פי מאמר הזוה"ק (בראשית כ' ב') הנזכר לעיל. ועל דרך הפשט הטעם כי כל עוף הדורס טמא (כנתבאר בחולין נ"ט א'), והטעם, להיות עוף דורס בעל מידות רעות שהוא דורס ואוכל, והעוף הטהור יותר כנוע ובעל מידות טובות. והפרס או העזניה שאינן דורסות כתב הרמב"ן עה"ת) שאולי כיון שהוא שוכן במדבריות דמו נשרף ורע כדורסים ואסרתו תורה עמהם.

טעם קריאת שם החודש 'ניסן' כי הוא מלשון נס שנעשה לנו, וזהו 'ניסן' כלומר נס שלנו.

צירוף שם ההוי"ה של זה החודש מרומז בראשי תיבות של הפסוק 'שמחו השמים ותגל הארץ', והטעם כי בזה החודש נברא העולם לדעת רבי יהושע [בר"ה י"א א'], ובזה החודש היתה יציאת מצרים שזה תכלית הבריאה, ולכן בזה החודש 'שמחו השמים ותגל הארץ' כי בזה החודש הגיע העולם לתיקונו.

המזל של זה החודש הוא טלה, והטעם כי בזה החודש הצאן מתעברות לדעת רבי אלעזר ורבי שמעון [בר"ה ח' א'], ולתנא קמא שם דסבידא ליה מתעברות באדר יש לומר שבזה החודש כבר נתעברו ובזה החודש ניכר עוברן. טעם נוסף נראה כי בזה החודש הייתה יציאת מצרים שהיא לצורך ישראל שנמשלו לטלה, והנה ביציאת מצרים היה שינוי מסדרי המזלות שהמצרים עובדים למזל טלה, והיה ראוי שהמזל יגן עליהם אלא שהשי"ת שודד מערכות המזלות והוציא את ישראל ממצרים, עוד מצינו כי בזה החודש החל נס פורים ובו צמו וזה גם כן דוגמת יציאת מצרים שהיתה בראשונה.

יין ושכר אל תשת אתה ובניך אתך בבאכם אל אהל מועד וגו'. (י' ט').

טעם האיסור כתב החינוך כי אין ראוי להתעסק בדברים היקרים בתכלית היוקר וצריכים בהם זהירות, רק כאשר יהיה האדם מיושב בדעתו ומטבע היין לערבב את דעת האדם, גם כי העבודה צריכה להיות באימה וביראה הראויה, ואין ראוי לעבוד אותה בזמן ששתה יין שדרך היין לבסס את האדם. וזה יהיה טעם נכון לרבי יהודה (נזיר ד' א') הסובר שנאסר גם שתית שאר משקין המשכרים, אבל לרבנן (שם) הסוברים כי מן התורה מותר להכנס למקדש אחר שתיית שאר משקין המשכרים נצטרך לומר הטעם כי האדם הנכנס למקדש ראוי שלא יזכיר סרך חטא ולפי שאדם הראשון חטא בין ראוי שלא יכנס למקדש שתוי יין, וטעם שלא נאסרה החיטה אף שיש הסוברים שבזה חטא אדם הראשון כי החיטה אין ניכרת בגוף האדם אחרי שאכלה אבל שתיית היין ניכרת באדם אחרי שתייתו, עוד אפשר כי רבנן יסברו כדעה שאדם הראשון חטא בין בלבד ולכן דוקא הוא נאסר.

ונראה בזה פלאות דרבי יהודה לשיטתו בסנהדרין (ע' ב') הסובר שאילן שאכל ממנו האדם מן חיטה היה, ולפי שיטתו אי אפשר לפרש הטעם משום חטא אדם הראשון שלא בזה חטא ולכן הוא יסבור הטעם כי אין ראוי להכנס למקדש מתוך זחירות הדעת ולכן אף הכניסה למקדש מתוך שתיית שאר משקין אסורה.

ואכלתי חטאת היום הייטב בעיני ה'. (י' י"ט).

מכאן לאבילות יום ראשון מן התורה. טעם המצוה מבואר כדי שהקרוב יתן את דעתו ויחשוב ביום המיתה וישוב בתשובה, ואם היה הולך לעסקיו ולמלאכתו היה שוכח את מתו ויום המר ולא היה משים על ליבו לעשות תשובה.

טעם נוסף במצוות האבילות כתבו הראשונים כי הוא בכדי להצטער על חטא אדם הראשון שגרם לדורות את המיתה, ונגרם לנו להיות מתים ונמנעים מלעבוד את המקום כל הימים ולכן נקבעו ימי אבילות על חטא ראשון זה.

כל מפרסת פרסה ושסעת שסע פרסת מעלת גרה בבהמה אתה תאכלו. (י"א ג').

טעם המצוה כי בבהמות הטמאות מושרש מידות רעות וכשהאדם אוכל מהם הוא מקבל ממקצת רושם הנפש הנשארת בבשר, ונטבע בתוכו אותם המידות של הבהמות הטורפות, וזה טעם שאסרה תורה האכילה מבהמה שאינה מפרסת פרסה כי מי שאינה מפרסת פרסה היא בעלת ציפורן ועל ידי הציפורנים היא יכולה לטרוף, וטעם שוסעת שסע שעל ידי זה אין לה כוח לבעוט כי פרסות רגליה סדוקות, וטעם מעלת גרה, שעל ידי כן מתעכל המזון במעייה יפה ונעשה ממנו בשר ודם ולא מתרבה החלק השומני בבשר, ורצתה תורה שלא יאכלו בשר שומני כי הוא גורם לבעיטה כמ"ש 'וישמך

ולאלה תטמאו כל הנגע בנבלתם יטמא עד הערב וגו'. (י"א כ"ד – כ"ח).

טעם העניין כי הבהמה שמתה מעצמה הרי היא מתה על ידי המלאך הממית אותה ולכן היא מטמאה כי מלאך המות שורשו בספירות דטומאה, ובהיותו ממית את הבהמה מטמא אותה בנוגעו בה, ולכן נגזר הטומאה על הנוגע בה עד הערב, וזה הטעם גם בטומאת נבלת בהמה טהורה. והנה מבואר ברש"י (י"א כ"ו) כי הבהמה הטמאה שמתה אין שחיטתה מוציאה מידי נבלה, ולפי מה שנתבאר יש להבין הטעם כי כשנשחטה הרי מתה על ידי השוחט ולא על ידי מלאך המוות ואם כן מדוע היא מטמאה, ונראה הטעם כי הבהמה הטמאה הטבע שלה שיש לה צער בשחיטתה ואינה כטבע הבהמות הטהורות שאין להם צער בשחיטתם ודבר זה ידוע אצל החוקרים, ולכן בהמה טמאה אף כשנשחטה כי השוחט אותה הרי הוא מרכבה לספירות דטומאה החפצים להרבות את הנזק והצער בעולם, אבל השוחט בהמה טהורה הרי הוא ממית אותה בלא צער והרי הוא עושה מצוה ובה הוא נהיה מרכבה לספירות דקדושה החפצים בטובת העולם, והוא ממית אותה בלא צער ולכן אינה מטמאה.

וזה לכם הטמא בשרץ השרץ על הארץ וגו' כל הנגע בהם במתם יטמא עד הערב. (י"א כ"ט – ל"א).

מבואר בפסוקים אלו שהנוגע בשמונה השרצים המנויים בפסוק במותם נטמא עד הערב, טעם המצוה להיות מאוסים מאד ובמותם נמאסו יותר

ולכן הם מטמאים מחמת מאיסותם והרחקתם, ושאר השרצים אינם מטמאים כי הם קטנים ואינם מאוסים כל כך.

עוד נראה כי אלו השקצים מחמת גודלם ומחמת שיש להם עור אינם מתים מעצמם כי אם על ידי המלאך המוות ולכן הם מטמאים, אבל שאר שרצים ורמשים מתים מעצמם בלא יד מלאך הממית אותם ולכן כולם טהורים.

וכל השרץ השרץ על הארץ שקץ הוא לא יאכל. (י"א מ"א).

טעם לאיסור אכילת שרצים יבואר על פי מאמר הזוה"ק הנזכר לעיל. ובגמרא (ב"מ ס"א ב') מבואר הטעם כי אין ראוי לישראל שהם בני מלכים לאכול שרצים שהם דברים פחותים ומאוסים. עוד יתכן שיש בשרצים אלו את מידות העצבות והעצלות ורצתה התורה להרחיק מאיתנו מאותם המידות הרעות ועל כן אסרה שנאכל מאלו המינים.

וכי יתן מים על זרע ונפל מנבלתם עליו טמא הוא לכם. (י"א ל"ח).

הטעם שהמים מכשירים את האוכל לקבל טומאה, כי התורה קבעה שרק האוכלים והכלים יקבלו טומאה, אבל דבר שאינו לא כלי ולא אוכל אינו מקבל טומאה, ולכן קבעה תורה שאין מקבל טומאה אלא משנתקן לאכילה שאזי יצא מכלל 'עץ' והגיע לכלל 'אוכל', ולכן הצריכה תורה שינתן מים על המאכל ואזי יקבל טומאה כי דרך הוא שרגילים לשטוף הפרי מהבוץ ומהעפר לפני אכילתו.

עניני פרשת צו

מאחר שגליון שבוע שעבר הוקדש לעניני חג הפסח, נביא השלמה לעניני פרשת צו וטעמי מצוותיה בגליון זה

קרבת זה כדי להגן על ישראל מפני חטא העגל, ומאחר שעל חטא זה אין הקב"ה נפרע בפעם אחת אלא מעט מעט ציוותה התורה להביא הקרבן מעט מעט מחציתה בבוקר ומחציתה בערב.

וכל מנחת כהן כליל תהיה לא תאכל. (ו' ט"ז).

טעם המצוה כתב הרמב"ם (מו"נ ח"ג פמ"ו) כי הכהן כאשר הביא קרבן אין מן הראוי שהוא יאכלנה שאז לא יהא ניכר עניין הקרבן שהוא לגבוה כי הוא עצמו אוכלנה, ואם תאמר שהקרבן יאכל לכהנים יהא הכהן המקריב אותה אוכלנה ולא יהא ניכר עניין הקרבן, ורק במנחה שמקריב הישראל ניכר הדבר שהקרבן הגיע לגבוה כי יצא מרשות הישראל ועבר לרשות הכהנים וניכר כי משולח גבוה קא זכו, אבל הכהן שמביא קרבן אם יאכלוה הכהנים יוכל הוא עצמו לאכול אותה ואזי לא ניכר שהוא לגבוה.

זאת תורת החטאת וגו' קדש קדשים הוא וגו' וזאת תורת האשם קדש קדשים הוא וגו'. (ו' י"ח – ז' א').

טעם שהחטאת והאשם נקראים 'קודש קדשים' כתב האברבנאל כי רצתה תורה להראות לחוטא שהוא רצוי לפני השי"ת ולכן קבעה שיהא קרבנם קודש קדשים כדי להורות על מעלתם, עוד שגדולים בעלי תשובה יותר מצדיקים גמורים כי בעלי תשובה ליבו שבור בקרבו על מה שעשה, וכיון שהחטאת והאשם באים על חטא לכן הם קודש קדשים כי מעלתם גדולה יותר בהיות והגיעו מלב שבור.

ובשר זבח תודת שלמי ביום קרבנו יאכל לא יניח ממנו עד בקר. (ז' ט"ו).

טעם המצוה כי האדם האחד לא יוכל לאכול ביום אחד כמעט ארבעים חלות ומצות ובשר הזבח, ויצטרך המקריב לעשות סעודה גדולה ולהזמין אורחים לאכול את הקרבן, ועל ידי זה יתפרסם טובו וחסדו של השי"ת שעשה לו הנס ויתפרסם הדבר אצל אנשים ויבוא מזה חיזוק באמונה ובבטחון בהשי"ת.

ורש"י פירש יש כאן ריבויין הרבה לרבות חטאת ואשם ואיל נזיר וחגיגת ארבעה עשר שנאכלים ליום ולילה, והטעם נראה כי כיון שהם קדשי קדשים ראוי לכבדם ולאכול מהם במהרה בעודם טריים ואין ראוי להניח אותם ליום המחורת ולאכול בזמן שאינם טריים, גם שחששה תורה לביזויים שמא יקוץ בהם אדם וידבר עליהם בזלזול, ולכן קדשי הקדשים נאכלים ליום ולילה וקדשים קלים לשני ימים ולילה אחד חוץ מתודה שנאכלת ליום ולילה מהטעם שנתבאר.

ולבש הכהן מדו בד וגו' והרים את הדשן אשר תאכל האש את העלה על המזבח ושמו אצל המזבח וגו'. (ו' ג').

טעם המצוה כתב הרדב"ז (מצודת דוד מצוה שע"ה) כי הטעם כדי לבער רוח הטומאה שנשאד בקרבן, כי כשסמך הבעלים את ידיו על הקרבן נרשם כוח החטא על הקרבן וכשמקריבו מבערו מן העולם, ואמנם נשאר הדשן שבו אחוז רוח הטומאה ולכן ציוותה התורה להרימו מהמזבח ולהניחו אצל המזבח כדי שיבלע במקומו, וטעם שאין צריך להרים כל הדשן ודי במקצתו כי האמת שזהו תפקידו של המזבח לבער כוח החטא ואין בזה משום ביזוי המזבח בזה שהאפר נמצא על המזבח, אלא כדי לרמז שזה אין מקומו של דשן שעיקר מקום הטומאה בחוץ היא לכך הוצרך להרים מקצת הדשן לומר שאין מקום הדשן ועניינו במזבח כי המזבח קדוש הוא ואין הטומאה שורה עליו אלא לפי שעה.

והאש על המזבח תוקד בו לא תכבה וגו'. (ו' ה').

טעם המצוה נראה שהוא מפני שמראה האש גורמת להגדיל בלב האיש הישראלי את מוראת המקום, ולכן נצטוונו שהאש תמיד תדלק בבית המקדש כדי להגדיל את מוראת המקום בלב האיש הישראלי. עוד שמראה האש מזכירה את הקדוש ברוך הוא דעליה אתמר (שמות כ"ד ז') 'מראה כבוד השם כאש אוכלת בראש ההר לעיני בני ישראל', ורמז היא כי הקב"ה שנראה באש שורה במקום.

והחזקוני כתב בטעם המצוה כי הוא דרך כבוד של מעלה שלא תהא כירתו ריקה. עוד אפשר כי אין זה דרך כבוד של מעלה שמתעכבים צרכי גבוה, ואם היו מכבים האש פעמים שהיתה מתעכבת הקרבת הקרבן שלא הייתה נתפסת האש כראוי או בחורף מפני הצינה והרוח, ולכן ציוותה תורה שלא תכבה האש כדי שלא יתעכבו צרכי גבוה.

ורבינו בחיי כתב בטעם המצוה כי היה נס שאש המזבח לא שרפה את המזבח העשוי מעץ, ונצטוונו להראות הנס בתמידות כדי שיראה הענין שהשי"ת כל יכול ועושה ניסים בבית מקדשו, וטעם שנצטוו על זה גם בבית עולמים שהמזבח של אבן כי לא חילקה תורה וכיון שבשעת מתן תורה נצטוו מטעם זה שוב לא ביטלה תורה הצינוי משום לא פלוג בדאורייתא.

והכהן המשווח תחתיו מבני יעשה אתה חק עולם לה' וגו'. (ו' ט"ו).

טעם המצוה כתב האברבנאל כי הנה אהרן עשה את חטא העגל וחטא זה עדיין קיים שאין לך פורענות שבאה לעולם שאין בה אונקיה מאותו החטא, ולכן ציוותה תורה שיביא הכהן גדול המשמש כממשיכו של אהרן

תגובות והוספות על מאמר הבחירות

בעקבות התגובות המרובות שהתקבלו על מאמר "מאמר הבחירות"
הוקדש מאמר התגובות השבוע כולו לתגובות על מאמר זה - שאר התגובות יובאו בל"ג בשבוע הבא

זקיפת כל הזכויות למצביע

במאמר הבחירות הארכנו לברר גודל המצוה והזכות שבהצבעה בבחירות, ונתבאר שם עפ"ד החפץ חיים זיע"א שהמצביע בבחירות נזקף לו בשלימות כל הזכויות של חיזוק התורה והדת בארה"ק שיבוא ע"י כל הנציגים. ואע"פ שחלקו בהשפעה על הבחירות הוא קטן מאוד מ"מ זכותו אינה לפי חלקו המועט אלא כל הזכויות כולן נזקפות לו בשלימות. והוא ע"פ יסוד החפץ חיים בכמה מקומות בספריו (שמירת הלשון חתימת הספר פ"ז, אהבת חסד ח"ב פט"ז) שכל מצוה שנעשית ע"י רבים שיחיד אינו יכול לעשותה לבדו, נחשב לכל אחד ואחד שעשאה בשלימות, כשם שבשנים שעשאה במלאכת שבת הדין שאם כל א' לבדו אינו יכול לעשות, שניהם חייבים, משום שנחשב שכל אחד עשה את המלאכה בשלימות.

והעירונו כמה תלמידי חכמים שיסוד זה נמצא כבר במשנה מפורשת במס' מכות (דף ו' ב') שאמרו שם שעדים זוממין נהרגים כולם אפי' הן מאה עדים, (ואע"פ שהדין נגמר ע"פ שנים הראשונים והאחרונים לא היה צורך בהן), ואמרו שם וז"ל אמר רבי עקיבא ואם כן ענש הכתוב לנטפל לעוברי עבירה כעוברי עבירה על אחת כמה וכמה ישלם שכר לנטפל לעושי מצוה כעושי מצוה, עכ"ל.

ומבואר בזה יסוד גדול והוא כעיקר היסוד שכתבנו. והוא שר' עקיבא למד מעדים זוממין שאפי' הן מאה כולן חייבין, והרי בעצם אחר שהעידו השנים הראשונים כבר נגמר הדין על פיהן למיתה ואין צורך כלל בכל המאה שאחריהם, וא"כ יטענו העדים האחרונים אנו מה עשינו ולמה אנו נהרגים הרי לא פעלנו כלום. אך מ"מ חייבתם תורה והורגין אותן כדין עדים זוממין ממש, והוא משום שיש כלל בתורה של "נטפל", וכיון שהם נטפלו לעוברי עבירה חומרתן באותה דרגת חומרא של עוברי עבירה עצמה. והדברים מבהילים.

ומזה למד ר' עקיבא שק"ו הדברים לנטפל לעושי מצוה כעושי מצוה. וא"כ כל המתחבר לעשות מצוה עם רבים, אע"פ שאין כל השפעה למעשיו משום שגם בלעדיו היתה המצוה נעשית, מ"מ מקבל שכר כעושי כל המצוה משום שהוא "נטפל" לעושי המצוה. והמצביע בבחירות יקבל את כל שכר מצוות ההצבעה וכל פעילות הנציגים וחיזוק הדת משום שהוא נטפל לעושי זאת.

אמנם נראה שהבדל גדול יש בין דרגה זו של "נטפל" לדרגה של "שנים שעשאוה", ונפק"מ למעשה ביניהם משום שבשנים שעשאוה הוא רק היכן שבלעדיו לא נשלמה המצוה, שהרי במלאכת שבת אם שנים עשו מלאכה ואח"כ בא שלישי לסייע עימהם שכבר אין צורך בו ויכולה המלאכה לישלם בלעדיו, לכאן פשוט שאינו חייב שהרי כבר אין צורך בו ולא מחמתו נעשית המלאכה. וכן בהצבעה בבחירות כש"נ במאמר, שמי שהצביע אחר שכבר נשלמה המכסה הדרושה לנציגים הרי כבר א"א להחשיב שמחתו נעשית המלאכה. אך דרגת "נטפל" עדיין יש לו משום שסו"ס הוא נטפל לעושי מצוה. וע"כ ב' דרגות של זכות יש בדבר ודוק היטב.

קידוש ה' שבהצבעה

הנה בגליון נתבאר בארוכה גודל הזכות של קידוש ה' שבהצבעה, שהוא האופן הגדול ביותר של קידוש ה' שמשורר בידינו כמו שנתבאר שם מכמה וכמה טעמים. וכן קיבלנו מרבתינו גדולי ישראל זיע"א ויבלחט"א שההצבעה בבחירות היא מצוות קידוש ה'.

ונשאלנו ע"י א' מחשובי הקוראים שליט"א, שלכאן אין מובן למה בכלל ההצבעה בבחירות יש בה קידוש שם שמים. והלא כל ציבור במדינת ישראל ג"כ מצביע לרשימת הנציגים הקרובים לדעתו ודואגים לצרכיו, ואפילו להבדיל הישמעאלים מצביעים לרשימת נציגים שידאגו לכל צרכיהם. וא"כ מי שרואה את החרדים מצביעים לרשימתם יאמר שאין הצבעתם אלא כדי לדאוג לצרכי עצמם, שהנציגים החרדים יעזרו לצרכיהם הגשמיים, ולא יאמרו שההצבעה היא בשביל חיזוק התורה והמצוות, אלא יאמרו "כל מה שעשו להנאת עצמם

עשו". ואע"פ שהאמת בוודאי אינו כן אבל היכן יש כאן קידוש ה' אחר שאין הדבר ידוע.

אך התשובה בזה היא שמצוות קידוש ה' אין צריך דווקא שהדבר יהא ניכר כלפי אחינו התועים שהם יכירו שאנו מקדשים שם שמים. אלא קידוש ה' הוא קיים בעצם מעשה ההצבעה. דעיקר קידוש ה' הוא להעמיד כבוד שמים בבריאה, שכל שיש בבריאה אנשים שעובדים את הקב"ה וממליכים אותו, זהו כבודו של מקום והוא קידוש ה'. ואין צריך דווקא לפרסם כלפי אנשים אחרים אלא עצם הדבר שממליכים את הקב"ה בבריאה הוא קידוש שם שם שמים. וגם כאשר אנו עומדים בבית הכנסת ואומרים קדושה וקבלת מלכות שמים הוי קידוש ה' אע"פ שאין אחינו התועים רואים זאת.

אמנם מלבד זאת הדבר פשוט מאוד שההצבעה לרשימה החרדית יש בה קידוש ש"ש גם כלפי אחינו התועים שבדואי מכירים ויודעים שצביעו של רשימות אלו בראש ובראשונה הוא לדאוג לחוקים הרחניים, קודם הדאגה לחוקים הגשמיים. ופשוט.

עוון המצביע לרשימה אחרת רח"ל

שם בגליון נתבאר גודל עוון המצביע למפלגה אחרת רח"ל, שמלבד שהוא מערער את סמכותם של גדולי ישראל כמנהיגי האומה, וממרה את פיהם בהוראה מפורשת בהנהגת הציבור שעושה הישר בעיניו ותוצאותיו מי ישורנה באם לא תהא סמכות מוחלטת לגדולי ישראל בהנהגת הציבור. מלבד זאת מי שמחמת טענות כאלו ואחרות על הנציגים הוא נמנע או מצביע לרשימה אחרת הריהו מביע בזה שענינים גשמיים אלו חשובים בעיניו יותר משמירת התורה והמצוות בארץ ישראל, ה' ישמרנו ויצילנו מעוון נורא כזה.

והעירונו שמלבד זאת יש עוון נורא יותר בהצבעה לרשימה אחרת, שהוא עוון התחברות לרשעים ולמרידה בלכות שמים כפשוטו. שהרי הדבר ידוע שנחלקו גדולי ישראל עמודי העולם זיע"א בעיקר ענין ההצבעה בבחירות, שכמה וכמה מגדולי ישראל אסרו את הדבר בתכלית האיסור משום שההצבעה לכנסת המינים הוא התחברות למרידה במלכות שמים, שהרי עצם קיומה של "כנסת" במדינת ישראל הוא חפצא של מרידה במלכות שמים, שהעמידו מקום שיחוקקו חוקים עבור היהודים שלא כפי חוקי התורה רח"ל, ואין מתחשבים בחוקי של הקב"ה, ואין לך מרידה במלכות שמים גדולה מזו.

ואמנם רבותינו אשר מפייהם אנו חיים התיירו ואף חייבו להצביע בבחירות, אך טעמם היה משום שהוא כמציל ומבריח מי הארץ, שאנו מצביעים כדי להציל מה שניתן מפי מחוקקים אלו, וזהו כל ההיתר להצביע משום שע"ז אינו נחשב התחברות לכנסת המינים אלא אדרבה שבא להציל מפייהם.

אבל מי שרחל מצביע למפלגה אחרת שאינה מתנהלת ע"פ גדולי ישראל המורים את חוקי התורה, הרי אצלו לא קיים כלל ההיתר של רבותינו להצביע בבחירות. ובזה כולי עלמא מודו שההצבעה היא איסור חמור ונורא שמתחבר לכנסת המינים ומשתתף במרידה הנוראה במלכות שמים ובחילול ש"ש העצום שיש בעצם קיום המקום הזה. והוא עוון עזו ונורא מי שיערנו וב"ה שזכינו שכמעט לא נכשלו מהחרדים לדבר ה' בעוון זה, והשי"ת יתן בלב הנכשלים לעשות תשובה לפניו.

מיעוט כח הרע שבהצבעה

בגליון שם מנינו את המצוות שמקיים המצביע בבחירות. והעירונו א' הקוראים שליט"א שמתברר שהמצביע בבחירות מקיים עוד מצוה והיא "הומעטת כח הרע", שהרי ככל שמתרבה כוחם של רשימות החרדים כך מתמעט כוחם של הרשימות האחרות, שאם לא היה כלל רשימות החרדים היה כוחם גדול הרבה יותר. וא"כ בודאי שמלבד חלק ה"עשה טוב" שיש ברשימות החרדים, הרי מלבד זאת יש חלק "סור מרע" שממעט מכוחם של הרשעים ורודפי הדת, ובודאי שגם זה נזקף לו ונחשב לזכות.

תגובות והוספות יתקבלו בברכה, ויבאו בעז"ה במדור ההערות (על דעת העורך)

ניתן לשלוח תגובות וכן לקבל את הגליון (וספר אליה תמימה) במייל, בכתובת e1315615645@gmail.com או בטל' 0527195975

י"ל ע"י עימוד 0504193649